

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 4084/2023
25.10.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелене Ивановић, председника већа, Жељка Шкорића и Гордане Комненић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Драган Васић, адвокат из ..., против туженог ЈКП „Београдски водовод и канализација“ из Београда, ради утврђења, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1963/23 од 14.06.2023. године, у седници од 25.10.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1963/23 од 14.06.2023. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 2055/18 од 15.09.2021. године, ставом првим изреке, дозвољено је објективно преиначење тужбе као у поднеску тужиоца од 04.01.2019. године. Ставовима од другог до тринаестог изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и утврђено да су ништави уговори о обављању привремених и повремених послова заведени код туженог под бројем .../... од 09.07.2014. године, под бројем од 13.11.2014. године, под бројем од 06.03.2015. године, под бројем од 06.11.2015. године, под бројем од 06.01.2016. године, под бројем ... од 04.05.2016. године, под бројем ... из 2016. године, под бројем ... од 26.12.2016. године, под бројем ... од 26.04.2017. године, под бројем ... од 11.08.2017. године, под бројем ... од 30.12.2017. године, под бројем ... од 26.04.2018. године. Ставом четрнаестим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и утврђено да је тужилац код туженог засновао радни однос на неодређено време ради обављања послова „...“, почев од 09.07.2014. године. Ставом петнаестим изреке, утврђено је да је тужиоцу незаконито престао радни однос на неодређено време ради обављања послова „...“ код туженог, дана 31.08.2018. године, истеком периода на који је био закључен ништав Уговор о обављању привремених и повремених послова, заведен код туженог под бројем ... од 26.04.2018. године. Ставом шеснаестим изреке, обавезан је тужени да тужиоца врати на рад и реинтегрише у процес рада у року од осам дана од дана достављања писменог отправака пресуде. Ставом седамнаестим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади све трошкове парничног поступка, колико буду износили,

са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом осамнаестим (погрешно означен XVII) изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 733.875,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1963/23 од 14.06.2023. године, ставовима од првог до дванаестог изреке, преиначена је пресуда Првог основног суда у Београду П1 2055/18 од 15.09.2021. године у ставовима од другог до тирнаестог изреке, тако што је одбијен тужбени захтев којим је тужилац тражио да се утврди да су ништави уговори о обављању привремених и повремених послова, заведени код туженог под бројем .../... од 09.07.2014. године, под бројем-... од 13.11.2014. године, под бројем-... од 06.03.2015. године, под бројем од 06.11.2015. године, под бројем-... од 06.01.2016. године, под бројем ... од 04.05.2016. године, под бројем ... из 2016. године, под бројем ... од 26.12.2016. године, под бројем ... од 26.04.2017. године, под бројем ... од 11.08.2017. године, под бројем ... од 30.12.2017. године, под бројем ... од 26.04.2018. године. Ставом тринаестим изреке, преиначена је пресуда Првог основног суда у Београду П1 2055/18 од 15.09.2021. године у ставу четрнаестом изреке, тако што је одбијен захтев тужиоца да се утврди да је код туженог засновао радни однос на неодређено време ради обављања послова „...“, почев од 09.07.2014. године. Ставом четрнаестим изреке, преиначена је пресуда Првог основног суда у Београду П1 2055/18 од 15.09.2021. године у ставу петнаестом изреке, тако што је одбијен захтев тужиоца да се утврди да му је незаконито престао радни однос на неодређено време ради обављања послова „...“ код туженог, дана 31.08.2018. године, истеком периода на који је био закључен ништав Уговор о обављању привремених и повремених послова, заведен код туженог под бројем ... од 26.04.2018. године. Ставом петнаестим изреке, преиначена је пресуда Првог основног суда у Београду П1 2055/18 од 15.09.2021. године у ставу шеснаестом изреке, тако што је одбијен захтев тужиоца да се обавезе тужени да тужиоца врати на рад и реинтегрише у процес рада. Ставом шеснаестим изреке, преиначена је пресуда Првог основног суда у Београду П1 2055/18 од 15.09.2021. године у ставу осамнаестом (погрешно означеном као став седамнаести) изреке и одбијен захтев тужиоца да се обавезе тужени да му накнади трошкове парничног поступка у износу од 733.875,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате, а тужилац обавезан да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 138.000,00 динара. Ставом седамнаестим изреке, обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове другостепеног парничног поступка у износу од 33.000,00 динара. Ставом осамнаестим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредба парничног поступка, погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеног стања.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2) Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 49/13 – УС, 74/13 – УС, 55/14, 87/18, 18/20, 10/23-други закон) - у даљем тексту: ЗПП и утврдио да је ревизија тужиоца неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2) ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, као ни друге битне повреде одредаба парничног поступка из члана 407. став 1. ЗПП, због којих се ревизија може изјавити.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је, у периоду од 01.07.2014. године до 31.08.2018. године, по основу више сукцесивно закључених уговора о привременим и повременим пословима, непрекидно радио код туженог на реону Пионир, обављајући послове возача лаког транспорта. Тужилац је радио истоврсне послове, са пуним радним временом, као и запослени код туженог на неодређено време. Такође, тужилац је радио и прековремено и у дане државних и верских празника. Из Правилника о организацији и систематизацији послова бр. 28671-1 од 09.06.2015. године, произлази да је радно место возач лаког транспорта систематизовано код туженог и то посебно за реон Пионир у коме је тужилац радио.

На основу тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да је тужилац у наведеном периоду непрекидно и у континуитету – дуже од четири године радио код туженог са пуним радним временом и обављао систематизоване послове, који по природи и сврси не представљају привремене и повремене послове у смислу члана 197. Закона о раду. По становишту тог суда, радно ангажовање тужиоца по уговорима и привременим и повременим пословима у овом случају, има карактер рада у радном односу на неодређено време, јер је тужилац без прекида обављао исте послове који су систематизовани општим актом туженог, у континуитету, што указује да је за обављањем тих послова постојала стална потреба, односно да, по својој природи и сврси, нису привремени и повремени послови. Из тих разлога првостепени суд сматра да су уговори о привременим и повременим пословима закључени супротно члану 197. Закона о раду, због чега је, утврдио да је тужилац, сагласно члану 32. Закона о раду, код туженог, засновао радни однос на неодређено време дана 09.07.2014. године, као даном ступања на рад по уговору о привременим и повременим пословима од 01.07.2014. године. Имајући у виду да је тужиоцу радни однос на неодређено време незаконито престао дана 31.08.2018. године, односно истеком периода на који је био закључен ништав уговор о обављању привремених и повремених послова број ... од 26.04.2018. године, а радни однос на неодређено време може се отказати само на законом прописани начин, обавезан је тужени да тужиоца врати на рад и реинтегрише у процес рада. Поред тога, наводе туженог да је као део јавног сектора имао забрану запошљавања нових лица, оценио је неоснованима, зато што тужени није доказао да је од надлежног тела Владе тражио сагласност за закључење уговора о раду на одређено са тужиоцем.

Другостепени суд је, одлучујући о жалби туженог, преиначио првостепену пресуду и применом одредби Закона о буџетском систему, којима је забрањено заснивање радног односа са новим лицима ради попуњавања слободних и упражњених радних места, одбио тужбени захтев.

Према оцени Врховног суда, правилно је другостепени суд применио материјално право када је преиначио пресуду првостепеног суда и одбио као неоснован тужбени захтев тужиоца из разлога ближе наведених у образложењу побијане пресуде.

Тужени је, сагласно члану 2. став 1. тачка 5) Закона о буџетском систему („Службени гласник Републике Србије“, број 54/09 ... 63/13-исправка), корисник јавних средстава због чега се и на њега примењују одредбе тог Закона. Законом о изменама и допунама закона о буџетском систему („Службени гласник Републике Србије“, број 108 од 06.12.2013. године) у члану 27е, додати су ставови 34. и 35. којима је прописано да корисници јавних средстава не могу заснивати радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места до 31.12.2015. године, осим ако постоји сагласност тела Владе, на предлог другог надлежног органа, уз претходно прибављено мишљење министарства, при чему је примена наведене одредбе новелама Закона о буџетском систему, продужавана. Одредбом члана 105. наведеног Закона, прописано је да ако су одредбе других закона, односно прописа у супротности са тим законом, примењују се одредбе тог закона. Зато се одредбе Закона о буџетском систему, којим је корисницима јавних средстава забрањено заснивање радног односа са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места (осим у изузетним случајевима, уз сагласност надлежног тела Владе), према одредбама Закона о раду, налазе у односу посебног и општег закона и дерогирају примену члана 37. Закона о раду, којим је уређен преображај радног односа – прерастање радног односа на одређено време у радни однос на неодређено време.

Следствено изложеном, другостепени суд је правилном применом материјалног права, преиначио првостепену пресуду и одбио као неоснован тужбени захтев тужиоца. Тужилац није могао засновати радни однос на неодређено време, јер је у време, када је ступио на рад и у време када је истекао рок из члана 37. став 2. Закона о раду, била на снази одредба члана 27е став 34. Закона о буџетском систему, којом је туженом било забрањено заснивање радног односа са новим лицима. Означена одредба Закона о буџетском систему, по правилу, да посебан закон дерогира општи закон, искључује примену члана 37. Закона о раду, с тим што нема услова за изузетак, предвиђен ставом 35. наведене одредбе Закона о буџетском систему, јер не постоји сагласност надлежног тела Владе за заснивање радног односа.

Из наведених разлога, нису основани наводи ревидента о погрешној примени материјалног права. Одредба члана 27е став 36. Закона о буџетском систему, на коју се тужила позива у ревизији, ограничава број запослених на одређено време због повећаног обима посла и лица ангажованих по уговору о делу, уговору о привременим и повременим пословима, преко омладинске и студентске задруге и по другим основима код корисника јавних средстава, на бројку која не може бити већа од 10% укупног броја запослених. Та одредба, по налажењу ревизијског суда, у овом спору није од значаја, јер и у случају да је тужилац, по уговорима о привременим и повременим пословима био радно ангажована у оквиру дозвољеног броја таквих лица, то не би утицало на његов радно-правни статус у смислу заснивања радног односа на неодређено време у складу са чланом 37. Закона о раду, јер је примена те одредбе искључена одредбом члана 27е став 34. у вези члана 105. Закона о буџетском систему.

Имајући у виду да је одбијен као неоснован захтев за поништај решења о отказу уговора о раду, правилно је одбијен и захтев тужиоца за враћање на рад, с обзиром на акцесорни карактер захтева.

Имајући у виду изнето, Врховни суд је нашао да ревизију треба одбити као неосновану, па је на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено као у ставу првом изреке.

Како је ревизија тужиоца одбијена као неоснована, одбијен је и његов захтев за накнаду трошкова ревизијског поступка, па је на основу члана 165. у вези члана 153. став 1. ЗПП, одлучено као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Јелена Ивановић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић